

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	COMUNITAT VALENCIANA
Municipi	ALDAIA
Direcció	
Edifici	Parròquia de l'Anunciació

Campanes desaparegudes

Nom	Sants Abdó i Senent (refosa)
Localització	
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 0 Vora Altura del bronze kg
Fonedor	
Any fosa	1643
Descripció	
Fotos	0
Tocs	
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	
Data	

Nom	Sants Abdó i Senent (refosa)
Localització	
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 0 Vora Altura del bronze kg
Fonedor	
Any fosa	1651
Descripció	
Fotos	0
Tocs	
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	
Data	

Nom	Maria (refosa)
Localització	

Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 0 Vora Altura del bronze kg
Fonedor	
Any fosa	1637
Descripció	
Fotos	0
Tocs	
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	
Data	

Campanes actuals

Nom	Maria, "la senyalera" (0)
Localització	Campanar
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 33 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)21 kg
Fonedor	
Any fosa	1750 ca.
Descripció	Aquesta extraordinària campana setcentista compta al terç amb una inscripció llatina d'una gran senzillesa, que segurament cal posar en correspondència amb el text que decora el bronze menor de la parròquia de Sant Joan Baptista d'Alzira. D'aquesta manera, a la campana d'Aldaia podem llegir: "ABE MARIA". La inscripció, que el fonedor hauria d'haver escrit "AVE MARIA", hem de traduir-la com "Et salute, Maria". Aquesta breu inscripció està estreta, en conseqüència, de l'inici del passatge de l'Anunciació a la Mare de Déu (Lc. 1, 28).
Fotos	19
Tocs	El 12 de gener de 2018, després de la restauració de la campana major, el bronze va recobrar les seues funcions tradicionals, encara que parcialment, degut a les característiques de la seua instal·lació actual. Amb aquest objectiu, la campana ha sigut exclosa, en primer lloc, de tots els repics, d'una banda, perquè l'instrument mai va participar d'aquests tocs; i d'altra banda, perquè l'electromall posava en greu perill la seua conservació. Així mateix, el bronze també ha sigut exclòs dels voltejos de les cinc campanes litúrgiques, dels que mai degué prendre part, per tractar-se d'una campana senyalera. Atenent-nos a les seues funcions tradicionals, l'instrument realitza un breu volteig (donades les limitacions de la instal·lació) cada diumenge, després de l'última senyal repicada de la missa; i, en cas de ser restaurada, aquesta campana serà l'encarregada d'assenyalar la missa diària amb el seu balanceig.

Conservació, manteniment	Actualment, la campana es troba instal·lada al finestral on fou situada després de la destrucció de la seua espadanya primigènia. L'instrument, d'alt valor patrimonial, conserva, així mateix, la truja metàl·lica i el motor de volteig continu de què fou proveïda durant el seu canvi d'ubicació. En posterioritat, la campana fou dotada d'un electromall desproporcionadament gran per a la seua grandària, que a més, picava excessivament baix, i posava, amb tot, en greu perill la conservació de l'instrument. Aquestes raons, unides al fet que la campana mai no va repicar, han suscitat que al gener de 2018 l'electromall haja sigut anul·lat. Però, a pesar d'aquestes intervencions, la campana encara conserva, bastant solt, el seu batall original de bola grossa i sense "peçonet", summament habitual a les campanes senyaleres. El bronze conserva, per últim, marques de policromia roja, potser el color de l'antiga truja de fusta, ja que la metàl·lica no conserva cap marca d'haver sigut pintada d'aquest color.
Protecció	
Propostes	Suggerim que la campana siga restaurada per tal de retornar a l'instrument els valors tradicionals, materials i immaterials. Amb aquesta finalitat, caldria substituir el contrapés metàl·lic per un nou de fusta amb ballesta; netejar el bronze interior i exteriorment, amb l'objectiu de recuperar el seu so primigeni; restaurar el batall original; i finalment dotar la campana d'un motor d'impulsos que solament permeta el mig vol.
Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Nom	L'Encarnació (1)
Localització	Campanar
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 43 Vora 4.5 Altura del bronze 31 Pes aproximat (en quilos)46 kg
Fonedor	PORTILLA, HERMANOS (GAJANO)
Any fosa	2002
Descripció	La campana compta al terç amb una senzilla inscripció en valencià, on s'indica la seua advocació: "L'ENCARNACIÓ". A continuació, al mig peu, un text en llatí amb algunes abreviacions fa referència a l'any de la fosa de la campana, així com als seus benefactors: "IN MEMORIAM FAMILIA ANDRÉS - FERRANDIS A. D. 2002". Una inscripció que, sencera, seria: "IN MEMORIAM FAMILIA ANDRÉS - FERRANDIS ANNO DOMINI 2002", és a dir, "En memòria de la família Andrés-Ferrandis. Any del Senyor 2002".
Fotos	34
Tocs	Durant la nova programació de l'ordinador va prendre's la determinació d'excloure dels repics les dos campanes menors, en primera instància fruit de la seua reduïda grandària, però especialment amb l'objectiu d'apropar-se a la tradició local. A petició de la parròquia, diàriament, després de les batallades de l'Àngelus, la campana realitza un breu volteig. Així mateix, el bronze participa com a campana menor a tots els voltejos que s'han programat.
Conservació, manteniment	La campana, de datació recent, es troba en un excel·lent estat de conservació. Potser, l'únic aspecte en què cal incidir és que l'electromall pica lleugerament baix. Si bé, tot i que l'aparell no ha sigut desmuntat preveient possibles repics extraordinaris, a la nova programació de l'ordinador aquesta campana no participa a cap repic.
Protecció	
Propostes	

Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Nom	Maria del Carme, "la xicoteta" (2)
Localització	Campanar
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 60 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)125 kg
Fonedor	ROSAS, VICENTE DOMINGO
Any fosa	1887
Descripció	Aquesta interessant campana vuitcentista compta a la superfície del seu bronze amb una completa inscripció, que esdevé un excel·lent document per aproximar-nos als seus orígens. Així, al terç de la campana trobem la següent inscripció en llengua castellana: "MARIA DEL CARMEN A ESPENSAS DE LOS NINOS DE / LA PRIMERA COMUNION DE ALD[invertida]AYA ANO 1887".
Fotos	24
Tocs	El 12 de gener de 2018 la campana va recuperar els seus usos tradicionals. Així, l'instrument participa a tots els voltejos que s'han programat, tant els menors com els generals. Igualment, la campana pren part dels repics de missa major i dels de difunts. Aquest bronze, per últim, és l'encarregat de tocar les hores entre les 00:00 i les 7:00.
Conservació, manteniment	La campana es troba en un regular estat de conservació, instal·lada al seu finestral original amb una truja de ferro, obra de l'extingida empresa valenciana Salvador Manclús. Igualment, el bronze està automatitzat amb un peculiar motor de volteig continu i un rudimentari electromall monofàsic. Però, a pesar d'estar automatitzada, la campana encara conserva el seu antic batall, proveït de soquet.
Protecció	
Propostes	Suggerim que la campana siga restaurada per tal de retornar a l'instrument els valors tradicionals, materials i immaterials. Amb aquesta finalitat, caldria substituir el contrapés metàl·lic per un nou de fusta, semblant al que s'ha confeccionat per a la campana major; netejar el bronze interior i exteriorment, amb l'objectiu de recuperar el seu so primigeni; canviar el batall actual per un de nou de ferro dolç, adequat a la grandària de l'instrument i amb cable de seguretat; i finalment dotar la campana d'un motor d'impulsos i d'un nou electromall, que continuen reproduint els tocs tradicionals, que s'han programat al gener del 2018.
Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Nom	Sants de la Pedra (3)
Localització	Campanar
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 79 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)285 kg
Fonedor	ROSES VIDAL, MANUEL (VALÈNCIA)
Any fosa	1945

Descripció	<p>Tot i que aquesta campana no té cap valor històric ni musical, el bronze està dotat d'un cert valor documental. I és que segurament, com ocorre també al cas de la mitjana, aquesta campana reproduïx les inscripcions d'una peça anterior i, particularment, d'un extraordinari bronze de 1651, dissortadament desaparegut. Fins i tot, durant la refosa de la campana a 1945, Manuel Roses Vidal va reproduir, conscient o inconscientment, els errors que el fonedor siscentista havia comés en escriure el text. Així, al mig del bronze refós podem llegir, en unes lletres d'escassa qualitat segurament afegides en posterioritat a la fosa de la campana: "X P S REX VENIT YN PACE / DEUS HOMO FAC TUS / E S T S M / ABDON E F SENEN ORATE PRO NOBIS / ALDAYA 1945".</p> <p>Aquesta inscripció llatina, que hauria d'haver-se escrit "XPISTO? REX VENIT IN PACE. DEUS HOMO FACTUS EST. SANCTISSIMUM ABDON ET SENENT ORATE PRO NOBIS", podem interpretar-la com "Crist Rei ha vingut amb la Pau. Déu s'ha fet home. Santíssims Abdó i Senent pregueu per nosaltres". La primera part del text, summament habitual a les campanes medievals fins el segle XVII, s'inclou a les campanes amb un sentit protector, front als perills que assetjaven a la societat tradicional i, especialment, davant les tempestes. A més, la funció protectora del primer fragment de la inscripció és reforçada per l'advocació de la campana, que apareix a la segona part del text, a dos sants als quals la societat tradicional va atribuir valors protectors de les collites.</p> <p>A l'antiga inscripció, Manuel Roses Vidal afegeix el text "ALDAYA 1945", per fer notar l'any de la refundició, així com la procedència de la campana, després del desastre de la Guerra Civil, quan nombrosos bronzes no varen poder tornar als seus campanars d'origen per no figurar en ells la població d'on procedien.</p>
Fotos	12
Tocs	El 12 de gener de 2018 la campana va recuperar els seus usos tradicionals. Diàriament el bronze toca els quarts del rellotge, entre les 8:00 i les 23:45. Així mateix, la campana participa als repics de difunts i de missa major, així com als voltejos de les festes menors i dels preceptes.
Conservació, manteniment	La campana es troba en un regular estat de conservació, instal·lada al seu finestral original amb una truja de ferro, obra de l'extingida empresa valenciana Salvador Manclús. Igualment, el bronze està automatitzat amb un motor de volteig continu i un electromall monofàsic, la maça del qual ha sigut tallada per deixar passar les corretges del motor. Per últim, cal destacar que el cable de seguretat del nou batall no està lligat a l'ansa batallera, fet que no impossibilitaria el despreniment de la peça en cas de trencament.
Protecció	
Propostes	<p>Suggerim que la campana siga restaurada per tal de retornar a l'instrument els valors tradicionals, materials i immaterials. Amb aquesta finalitat, caldria substituir el contrapés metàl·lic per un nou de fusta, semblant al que s'ha confeccionat per a la campana major; netejar el bronze interior i exteriorment, amb l'objectiu de recuperar el seu so primigeni; canviar el batall actual per un de nou de ferro dolç, adequat a la grandària de l'instrument i amb cable de seguretat; i finalment dotar la campana d'un motor d'impulsos i d'un nou electromall, que continuen reproduint els tocs tradicionals, que s'han programat al gener del 2018.</p> <p>Fins i tot, entre les opcions d'actuació sobre la campana hauria de valorar-se la possibilitat de fondre un nou instrument, de major qualitat decorativa i harmonitzat musicalment amb el conjunt de bronzes històrics que conserva el campanar. En cas d'elegir-se aquesta última opció, suggerim que la nova campana mantinga l'advocació històrica als Sants Abdó i Senent i que, fins i tot, a alguna de les seues parts siga conservada la inscripció de la campana del segle XVII, destruïda a 1945.</p>

Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Nom	Santa Bàrbara (4)
Localització	Campanar
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 99 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)562 kg
Fonedor	MARCO ROSAS, JOSÉ
Any fosa	1873
Descripció	<p>Ens trobem davant d'una campana de doble interès. D'una banda, es tracta d'un bronze històric, que cal posar en valor i protegir. Però a més, aquesta peça té un gran interès documental, ja que es tracta segurament de la còpia d'una campana anterior, potser gòtica. Prova d'això és, possiblement, la singular inscripció amb què compta al terç, més pròpia d'una campana medieval que no d'un bronze del segle XIX:</p> <p>"CRYSTO.BENCE.C.MANDA.C.REYNA.C.DETODOMALNOS.DEFYENDA?AÑO?1873?".</p> <p>Aquest text és, sense cap mena de dubte, la traducció d'una oració llatina summament habitual a les campanes gòtiques, que resa: "Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo nos defendat", és a dir, "Crist venç, Crist regna, Crist impera, Crist ens defenga de tot mal".</p> <p>Ara bé, el fonedor anònim de la campana d'Aldaia, en traduir l'oració, va introduir diverses modificacions en ella. En primer lloc, fruit de les limitacions de l'espai disponible, el campaner va unir la inscripció i la paraula "CRYSTO" solament la va introduir completa a la primera aclamació, fent-se servir a les aclamacions següents d'una "C" per abreviar-la. D'altra banda, en la traducció de l'oració llatina, el fonedor de la campana no va escriure "IMPERA", sinó un sinònim d'aquesta paraula, "MANDA". En conseqüència, la inscripció podem traduir-la com: "Crist venç, Crist mana, Crist regna, Crist de tot mal ens defenga. Any 1873".</p> <p>Però independentment de les modificacions que el fonedor de la campana d'Aldaia va introduir, sembla que aquesta oració protectora prové de les denominades aclamacions carolines, emprades al segle VIII a França, que posteriorment la ràdio vaticana adoptaria com a himne. De l'antiga campana podrien provindre, per últim, la imatge de Santa Bàrbara, així com el possible segell medieval de la Mare de Déu erecta amb el Jesuset als braços, que el bronze presenta a la seua àrea central.</p>
Fotos	20
Tocs	El 12 de gener de 2018 la campana va recuperar els seus usos tradicionals. Diàriament el bronze no toca, sinó que solament participa als repics de difunts i de missa major, així com als voltejos de les festes menors i dels preceptes.
Conservació, manteniment	Després de la seua restauració la campana es troba en un bon estat de conservació. Instal·lada amb una truja de fusta d'escassa qualitat, que a llarg termini podria posar en perill la conservació de la peça, l'instrument està mecanitzat amb un motor de volteig per impulsos i un electromall, que des de 2018 reproduïxen els tocs tradicionals. La campana, que compta amb un nodrit nombre d'errors de fosa, té un so regular.
Protecció	

Propostes	Suggerim que, a llarg termini, després de restaurar les campanes que encara compten amb la instal·lació substituïda, aquest instrument siga restaurat novament. La recuperació dels valors originals hauria de comprendre, en primer lloc, la substitució de l'actual truja de fusta, d'escassa qualitat, per una altra més adient amb la tradició local, que a més, garantisca la correcta conservació de la campana. Igualment, el bronze hauria de ser netejat interior i exteriorment, per recuperar la sonoritat original de l'instrument. Per últim, la campana hauria de ser dotada d'un motor de volteig per impulsos i un electromall, que mitjançant l'ordinador de la sagristia, mantinguen els tocs tradicionals, que s'han programat a gener de 2018.
Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Nom	Maria Victòria Lluïsa, la "grossa" (5)
Localització	Campanar
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 116 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)904 kg
Fonedor	GARCÍA, CRISTOBAL
Any fosa	1785

Descripció	<p>Aquesta extraordinària campana setcentista compta a la superfície del seu bronze amb una extensa inscripció, que esdevé un excel·lent document per aproximar-nos als seus orígens. Si bé, la gran quantitat d'errors de fosa amb què compta l'instrument dificulten, fins i tot després de la restauració, la correcta interpretació d'alguns fragments del text. La interpretació de les inscripcions de la campana es veu dificultada, així mateix, pel nodrit nombre d'abreviacions que el fonedor va introduir als textos, sense cap mena de dubte, fruit de les limitacions de l'espai disponible.</p> <p>Així, al terç de la campana trobem un complex text inundat pels errors de fosa, que es desenvolupa al llarg de quatre línies, enllaçades mitjançant decoracions en forma d'asterisc. A la inscripció podem llegir: "MARIA VICTORIA LVISA ? SERENOVNO ? AÑO I78S SIENDO ECONOMO EL D ? IVAN BAVTISTA ? / FERRER ? ALCALDE MAYOR IVAQUIN MAS AL[...]JOR ? IAIME FERRANDIS ? AL ? SE ? MARIANOG ? / ALINDO ? RE ? PRI ? ROQVE FERRANDYS ? RE ? SE ? MANVEL FOLGADO ? FABRI RO ? IOSEPH FERR ? / ? ANDIS ?". Aquest extens text castellà suggerim interpretar-lo com: "María Victoria Luisa. Se renovó año 1785, siendo ecónomo el D. Juan Bautista Ferrer, Alcalde Mayor Joaquín Mas, [...] Jaime Ferrandis, [...] Mariano Galindo, Re[ctor?] Pri[mero?] Roque Ferrandis, Re[ctor?] Se[gundo?] Manuel Folgado, Fabri[que]ro José Ferrandis". És a dir, "Maria Victòria Lluïsa. Va ser renovada l'any 1785, essent ecònom D. Joan Baptista Ferrer, Alcalde Major Joaquim Mas, [...] Jaume Ferrandis, [...] Mariano Galindo, Rector Primer Roc Ferrandis, Rector Segon Manuel Folgado, Fabriquer Josep Ferrandis".</p> <p>A l'àrea central del bronze trobem, a la part interior una creu sobre pedestal de proporcions molt reduïdes, constituïda com indiquem, per tota una sèrie de decoracions en morfologia d'asterisc, idèntiques a les del terç, situades en diverses posicions. A la cara exterior de l'instrument trobem una nova creu sobre pedestal, ara d'una grandària major i constituïda per tota una sèrie de motlles amb decoracions de vinyes, lleugerament desfigurades a causa dels errors de fosa de la campana. Als laterals del pedestal d'aquesta última creu trobem la marca del fonedor, on s'indica en un llatí erroni: "GARCIA FECI ?". Aquesta inscripció, que hauria d'haver-se escrit "Garcia me fecit", podem traduir-la com "Garcia em va fer".</p> <p>Al mig peu i al peu de la campana trobem, per últim, diversos cordons merament decoratius, que apareixen summament degradats pels efectes dels errors de fosa, que fan de la campana un instrument d'aparença basta i rugosa.</p>
Fotos	63
Tocs	<p>Després de ser restaurada, el 12 de gener de 2018 la campana va recuperar els seus usos tradicionals. Diàriament el bronze assenyala l'oració de l'alba, a les 8 del matí; de l'Àngelus, al migdia; de l'Avemaria, a les 19:30; i de les Ànimes, a les 21:00 de la nit. Igualment, cada dia, aquesta campana és l'encarregada de convocar a la missa mitjançant tres tocs senzills i d'assenyalar, a l'Hora de Nona, l'antic res dels Set Dolors de la Mare de Déu. L'instrument, així mateix, cada diumenge i festiu pren part del toc repicat a missa major, però solament volteja amb motiu de les grans solemnitats anuals. Participa també en els senyals de difunts, juntament amb les altres tres campanes majors. La campana és, per últim, l'encarregada de tocar les hores amb repetició entre les 8:00 i les 23:00.</p>
Conservació, manteniment	<p>Després de la seua restauració als últims mesos de 2017, la campana es troba en un excel·lent estat de conservació. Cal assenyalar que, tot i que després de la neteja del bronze són quasi imperceptibles, a l'interior la campana compta amb tres marques de percussió de batalls, dos excessivament altes i una altra al punt correcte.</p>
Protecció	
Propostes	

Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Nom	Campaneta d'eixida a missa (00)
Localització	Sagristia
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 16 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)2 kg
Fonedor	
Any fosa	1943
Descripció	
Fotos	1
Tocs	Toc d'eixida de missa.
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	CUADRADO OLLER, Pau; GÓMEZ SÁNCHEZ, Iván
Data	10-12-2023

Información completa: [Parròquia de l'Anunciació - \(COMUNITAT VALENCIANA\)](#)

PDF (12-06-2026)